Ara?t?rma Sorgulamaya Yönelik Öz-yeterlilik Alg? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ara?t?rma Sorgulamaya Yönelik Öz-yeterlilik Alg? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16968

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ara?t?rma Sorgulamaya Yönelik Öz-yeterlilik Alg? Ölçe?i (ASYÖÖ), ortaokul ö?rencilerinin ara?t?rma ve sorgulama süreçlerine yönelik alg?lanan öz-yeterlilik düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? psikometrik bir araçt?r. Ölçek, ö?rencilerin bilimsel süreç becerilerini uygulama, problem çözme ve bilgiye ula?ma yeteneklerine olan inançlar?n? de?erlendirmeye odaklanmaktad?r. 2016 y?l?nda Ozan, Korkmaz ve Karamustafao?lu taraf?ndan geli?tirilen ASYÖÖ, 14 maddeden ve üç temel faktörden olu?maktad?r.

ASYÖÖ, ö?rencilerin akademik ba?ar?lar? ve bilimsel ara?t?rma sorgulama becerilerini geli?tirmeye yönelik e?itimsel müdahalelerin etkinli?ini belirlemede önemli bir rol oynamaktad?r. Ölçe?in geli?tirme a?amas?nda yap?lan analizler, yap?n?n faktörle?meye uygun oldu?unu ve yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermi?tir.

Anahtar Kelimeler

Öz-yeterlilik, **Ara?t?rma Sorgulama**, Ortaokul Ö?rencileri, Bilimsel Süreç Becerileri, Alg? Ölçe?i, **Faktör Analizi**.

Yazarlar

Cansu Ebren OZAN, Ömer KORKMAZ, Sönmez KARAMUSTAFAO?LU.

Amaç

Ara?t?rma Sorgulamaya Yönelik Öz-yeterlilik Alg? Ölçe?i'nin temel amac?, ortaokul düzeyindeki ö?rencilerin bilimsel ara?t?rma ve sorgulama süreçlerini ba?ar?yla tamamlama yeteneklerine dair sahip olduklar? öznel inanç ve alg?lar? nicel olarak belirlemektir. Bu öz-yeterlilik alg?s?, ö?rencilerin ö?renmeye kar?? motivasyonlar?n? ve zorluklarla ba?a ç?kma stratejilerini anlamada kritik bir gösterge sa?lar.

Ölçek, e?itim ara?t?rmac?lar?na ve ö?retmenlere, ö?rencilerin hangi ara?t?rma basamaklar?nda kendilerini daha yetkin veya yetersiz hissettiklerini tespit etme imkan? sunar. Böylece, hedef odakl? e?itim programlar? ve müdahale stratejileri geli?tirilmesine zemin haz?rlar.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

ASYÖÖ, **Ara?t?rma Sorgulamaya Yönelik Öz-yeterlilik Alg?s?** yap?s?n? ölçmektedir. Öz-yeterlilik, Bandura'n?n Sosyal Bili?sel Kuram?'na göre bireyin belirli bir görevi ba?ar?yla gerçekle?tirme yetene?ine olan inanc?d?r. Bu ba?lamda ölçülen yap?, ö?rencilerin; (1) problem tan?mlama ve hipotez olu?turma, (2) veri toplama ve analiz etme, ve (3) sonuçlar? yorumlama ve

ARABPSYCHOLOGY.COM

raporlama gibi ara?t?rma süreçlerinin her bir ad?m?n? ne kadar etkili bir ?ekilde yürütebileceklerine dair ki?isel inançlar?n? kapsamaktad?r.

Bu çok boyutlu yap?, ö?rencilerin bilimsel dü?ünme becerileri ile duygusal ve bili?sel yeteneklerinin kesi?im noktas?n? temsil eder. Yüksek öz-yeterlilik alg?s?na sahip ö?rencilerin, karma??k ara?t?rma görevlerinde daha ?srarc? olduklar? ve ba?ar?s?zl?k kar??s?nda daha çabuk toparland?klar? varsay?l?r.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?ini test etmek amac?yla yap?lan analizler, verilerin faktör analizi için uygun oldu?unu göstermi?tir. Yap?lan analiz sonuçlar?na göre:

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) de?eri 0,868 olarak tespit edilmi?tir. Bu de?er, örneklem büyüklü?ünün ve verilerin faktörle?tirme için mükemmel düzeyde uygun oldu?unu i?aret etmektedir.

Bartlett testi sonucu ise χ^2= 1778,652 (sd=378, p=0,000) olarak bulunmu?tur. Bu istatistiksel sonuç, de?i?kenler aras?ndaki korelasyon matrisinin birim matrisinden anlaml? derecede farkl? oldu?unu, dolay?s?yla faktörle?me yap?s?n?n uygun oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Bu bulgular, Ara?t?rma Sorgulamaya Yönelik Öz-yeterlilik Alg? Ölçe?i'nin ölçmeyi amaçlad??? teorik yap?y? geçerli bir ?ekilde ölçebildi?ini göstermektedir.

Güvenirlik

ASYÖÖ'nün güvenirlik çal??malar?, ölçe?in iç tutarl?l???n?n yüksek oldu?unu ortaya koymu?tur. Güvenirlik katsay?lar?, ölçe?i olu?turan üç temel faktörün tutarl?l?k düzeyini ve toplam ölçek puan?n?n güvenirli?ini incelemektedir.

Üç faktör aras?ndaki korelasyon katsay?lar? 0,793 ile 0,821 aras?nda de?i?mektedir. Bu yüksek korelasyon de?erleri, faktörlerin birbirleriyle güçlü bir ili?ki içinde oldu?unu ve ölçe?in alt boyutlar?n?n tutarl? bir bütünü olu?turdu?unu belirtir.

Toplam puana ili?kin güvenirlik katsay?s? (genellikle Cronbach Alfa veya e?de?eri olarak yorumlan?r) 0,803'tür. Bu de?er, ölçe?in genel olarak yüksek bir iç tutarl?l??a sahip oldu?unu ve farkl? ölçümlerde benzer sonuçlar verme e?iliminde oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ara?t?rma Sorgulamaya Yönelik Öz-yeterlilik Alg? Ölçe?i (ASYÖÖ), yap?lan aç?mlay?c? faktör analizi sonucunda 14 madde ve 3 faktörden meydana gelmektedir. Bu üç faktör, öz-yeterlilik

ARABPSYCHOLOGY.COM

alg?s?n?n farkl? boyutlar?n? temsil ederek yap?sal geçerli?i desteklemektedir.

Ölçe?in faktör yap?s?n?n uygunlu?u, KMO ve Bartlett testi sonuçlar?yla matematiksel olarak do?rulanm??t?r. Her bir faktör, ara?t?rma sürecinin belirli bir a?amas?na yönelik öz-yeterlilik inanc?n? kapsamaktad?r ve bu ayr?m, ölçe?in yap?sal netli?ini sa?lamaktad?r.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geli?tirme (Developmental Scale)

Format: 5'li Likert Tipi Ölçek

Language Available: Türkçe

Population Group: Ortaokul Ö?rencileri

Age Group: Genellikle 5. s?n?ftan 8. s?n?fa kadar olan ya? gruplar? (Yakla??k 10-14 ya?)

Population Details: Türkiye'deki ortaokul düzeyinde e?itim gören ö?renciler.

Test Methodology: Ölçek maddeleri, 5 kademeli bir Likert derecelendirmesi kullan?larak yan?tlanmaktad?r (1= kat?l?yorum - 5=kesinlikle kat?lm?yorum). Bu derecelendirme, kat?l?mc?lar?n ara?t?rma sorgulamaya yönelik öz-yeterlilik alg?lar?n? belirleme derecesini yans?tmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Öz-yeterlilik Alg?s?, E?itim Psikolojisi, Ara?t?rma Sorgulama Becerileri, KMO, Güvenirlik Katsay?s?, Türkiye Sosyal Ara?t?rmalar.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: cnsozan@hotmail.com (Sorumlu Yazar: Cansu Ebren OZAN)

Correspondence Address: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2016 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Kullan?m izinleri ve telif haklar? için sorumlu yazar Cansu Ebren OZAN ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ticari olmayan akademik ara?t?rmalar için genellikle kaynak gösterilerek kullan?m izni al?nabilmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Ozan, C. E., Korkmaz, Ö. ve Karamustafao?lu, S. (2016). Ortaokul ö?rencilerinin Ara?t?rma Sorgulamaya Dönük Özyeterlilik Alg? Ölçe?i. *Türkiye Sosyal Ara?t?rmalar Dergisi, (3)*, 679-695.

Ara?t?rman?n orijinal makalesine Dergipark üzerinden ula??labilir: dergipark.ulakbim.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: arastirma-sorgulamaya-yonelik-oz-yeterlilik-algi-olcegi-asyoo-toad.pdf

Ara?t?rma Sorgulamaya Yönelik Öz-yeterlilik Alg? Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, yay?nlanan kaynakta aç?kça belirtilmemi?tir; ancak ölçe?in 14 madde ve 3 faktörden olu?tu?u bildirilmi?tir. Detayl? maddelere eri?im için referans makalenin incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM